

Stimbrandi evnini eru partur av ítróttarelituni

EYÐUN KLAKESTEIN

Meðan avgerðin um, at ítróttarfolk á Oyggjaleikunum skulu kannast fyrri doping, hevur ein satt ódnarveður verið á dopingokinum í altjóða elituítróttinum.

Seinasta árið hevur verið óvanliga ófriðarligt, og avdúkingar um miðvísa doping av súkkulufólki undir Tour de France í fjór setti gongd í eina roð av dopingavdúkingum innan fleiri ymsar ítróttargreinar.

Nærum eingin grein slapp snikkaleys, bylgjurnar vuku, og fram móti ráðstevnuni hjá altjóða olympisku nevndini í Lausanne seinasta mánaðarskið var tað bara óðiligi dopingtrupulleikin, sum kundi standa mátt við stóru muturavdúkingarnar í olymskum hóp. Nú skuldu hendur taka saman um at steðga útbreiðdu, ólógligu nýtsluni av stimbrandi evnum.

Umboð fyrri europeisku stjórnirnar leikaðu í av røðarapallinum á ráðstevnuni. Bretskir, danskir og týskir ráðharrar voru millum tey meira enn 20 europeisku stjórnarumboðini, sum slóu nevan í borðið frammanfyrri olympisku nevndini. Kravt var at stríðið móti doping varð hert á øllum økinum. Fleiri kanningar, nýggjar eftirlitssiovn og harðar revsingar til tey seku, voru nokur av uppskotunum, og tað varð lagt upp til, at niðurstøðan av ráðstevnuni skuldi senda eini greið boð til øll um, at nú skuldi dopingini fáa mótstöðu sum ongantíð áður.

Men vónirnar til eina sterka yvirlysing datt prátvis til jarðar, tá sersambondini fyrri fótbóltn og súkklingina settu seg ímóti. Dentur varð lagdur á, at yvirlysingin skuldi verða felags fyrri allar ítróttargreinar, men nýggi forsetin í FIFA, Sepp Blatter, vildi ikki ganga við til, at revs-

Doping hevur staðið ovasta á breddanum í altjóða ítrótti seinasta árið, men hóast nýggja olympiska samtykt um at stríðast ímóti teimum stimbrandi evnunum, slepst ikki av við tey. Tey eru ein partur av elituítróttinum, heldur danskur ítróttargranskari

ingin fyrri doping skuldi verða tvey ár hvørjaferð, soleiðis sum ein av týðandi portunum í yvirlysingin legði upp til.

FIFA vildi hava møguleikan at víga tey ymsu viðurskiptini og taka fyrilit fyrri tí ítøkliga í hvørjum máli sær. Og tað gjørdi, at yvirlysingin gav møguleika fyrri undantøkum frá 2-ára karantenu, og tað var mett at verða ein fiasko fyrri yvirlysingina.

Ber ikki til at koma dopingini til lívs

Kjakið um umfatandi dopingtrupulleikan kom í hældina hesir dagarnar í vetrarkalda Lausanne. Øll heimsins eygu voru vend móti ráðstevnuni, sum ikki kláraði at koma við einum noktandi úrsliti – einum nóg greiðum boðum til teirra, sum royna at snýta við ólógligum, stimbrandi evnum.

Men sambært fremsta danska ítróttargranskararum er hetta bert eitt tekin um, hvat altjóða elituítróttur veruliga hevur við sær.

– Doping hoyrir við til elituítróttin, vit kunnu als

ikki krevja reinleika har. Elituítróttur snýr seg ikki um heilsu, hann snýr seg um at vinna fyrri ein hvønn pris, og tí nýta ítróttarfolk øll ráð fyrri at vinna – eisini stimbrandi evni, sigur Hans Bonde, sum er knýttur at universitetinum í Odense.

– Loysnin á hesum trupulleika er, at elituítróttur verður skildur at frá vanligu ítróttinum og gerst ein veruligur partur av undirhaldsídnaðinum, soleiðis sum hann meira ella minni longu er vorðin.

Í dag fer fram ein kapping millum granskarar og heilivágsíðnað, sum royna at

menna nýggj stimbrandi evni, og læknar, sum royna at avdúka svikið. Og altjóða olympiska nevndin hevur við yvirlysingin frá ráðstevnuni fyrri trimum vikum síðani hóast alt sett út í kortið við øktum stríði móti doping. Men tað er til fánýtis, heldur Hans Bonde.

– Tey, sum veruliga hava innlit í elituítróttin, vita, at tað fer aldrin at eydnast at koma dopingini til lívs. Tað er ov nógv upp á spæl hjá ítróttarfolkunum og fyrirkunum aftanfyrri tey. Ein túsundpartur av einum sekundi kann verða avgerandi, og tí brúka elituítróttarfolk

stimbrandi evni, sigur hann.

Vísundamaðurin er hetjan

Tað er mark fyrri, hvussu nógv úrslit í ítrótti kunnu betrast, men prísurin fyrri at framstigi skulu halda fram er, at ítróttur verður dálkaður av ólógligum heiluvági.

At ítrótturin í løtuni er raktur av metsvinni verður av mongum mett at verða eitt tekin um, at dopingeftirlitið riggar. Hans Bonde heldur, at trupulleikin við dopingstríðnum er tó tann, at jú meira tað niðurstetur

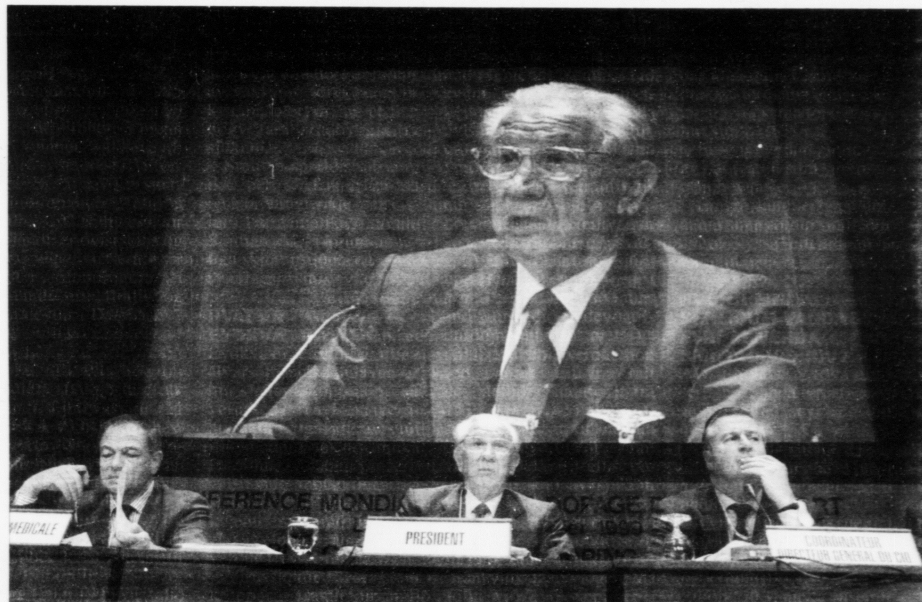
talið av nýggjum metum, jú minni verður áhugin fyrri ítróttinum.

– At dopingtrupulleikin tykist standa ímóti øllum kurum og ikki kann verða útruddaður av imunverjuni hjá ítróttinum skyldast, at doping ikki er eitt fremmandalikam, men er ein týðandi partur av ítróttinum, sigur hann.

– Ítróttarhetjan er ikki longur tann einsamalli, sterki og vælvandi ítróttarmaðurin, tað er tann litli, klóki, hvítkitlaði vísundamaðurin, sum við sínum sproytinálum fær flaggið hjá tjóðini í toppin.

Hans Bonde heldur, at nú er tíð hjá fólkum at sissa seg og víðurkenna at stimbrandi evni hoyra til elituítróttin. – Elituítróttur kann ikki reinsast og hann hevur einki við góða heilsu at gera. Elituítróttur er ósunnur, sigur hann avgjörður.

Sjálvt um Olympiska nevndin, við Samaranch á odda, vil herða stríðið móti stimbrandi evnum slepst ikki av við tey í elituítróttinum, heldur fremsti danski ítróttargranskarin

tíðina, og tað verður meira elituítróttur, og tí halda vit, at tað er upp á sítt pláss at hava eftirlit.

Tað er upp á tíðina við eftirlitið

Læknin hjá føroyska Oyggjaleikaliðnum, Sølvi Winther Olsen, heldur tað verða upp á tíðina, at dopingeftirlit verður á Oyggjaleikunum.

– Eg havi fleiri ferðir roynt at fært fram, at tað hevði verið rætt við dopingeftirlit, og eg meti tað verða eitt stórt framstig, at royndir nú verða gjørdar í fræsum ítrótti, sjálvt um tað

hevði verið best við royndum í øllum ítróttargreinum, sigur hann.

– Eg haldi, at tað er prinsipielt rætt, at hava dopingeftirlit á Oyggjaleikunum. Vit skulu gera vart við, at tað er ein trupulleiki, sum eitur doping, og við eftirliti skulu vit vísa á, at fólk skulu halda seg frá ólógligum evnum.

Sølvi Winther Olsen heldur tað verða torført at meta um, um nýtsla av ólógligum, stimbrandi evnum verður brúkt í oyggjaleikahópi, og um nakað føroyskt ítróttarfolk kundi funnið upp á at dopa seg.

– Men um nakar føroyingur verður tikin fyrri doping, so skal tað ikki verða, tí hann ikki veit, hvat hann hevur gjørt. Tað finst ein almennur listi yvir evni, sum ikki eru loyvd, og um stutta tíð fáa føroysku ítróttarfolkini eitt skriv frá mær um, hvussu tey skulu bera seg at fyrri at sleppa undan trupulleikum undir Oyggjaleikunum í summar.

Sølvi Winther Olsen sigur, at tað eru nøkur evni á dopinglistanum, sum verða mett at verða vanligur heilivágur, men sum tað ikki er loyvt at taka áðrenn ítróttarkappingar, og tí mugu ítrótt-

arfolk fáa viðurskiptini í rettlag, um tey taka onkran av hesum heilivágnum.

Ein mánað frammanundan leikunum skal sigast frá, um okkurt ítróttarfolk brúkar serliga heilivág, tí verður tað ikki gjørt, og viðkomandi verður tikin í eftirlitinum, so er eingin góða mamma.

Eisini eftirlit á Isle of Man

Tá Oyggjaleikurnir verða á Isle of Man í 2001 verður aftur dopingeftirlit. Fólkini, sum skulu hava ábyrgdina av eftirlitinum undir OL í Manchester í 2002, skulu

standa fyrri hesum eftirlitinum sum ein partur av fyrirkeingin til leikurnar á árið eftir.

– Leikurnir á Gotlandi og Isle of Man seta nýggi krav til ítróttarfolki, tí tey mugu hava síni viðurskipti í lagi. Tey mugu taka dopingtrupulleikan í álvara og í samráð við læknar hjá sær syrgja fyrri, at tey ikki verða tikin í eftirlitinum, kanska tí tey ikki hava ansað eftir at tikið rætta heilivág, sigur John Kjær, limur í nevndini hjá IGA.

Oyggjaleikanevndin á Gotlandi metir, at 2.200 fólk av 22 oyggjum verða við á

Oyggjaleikunum í summar. Leikurnir verða frá 25. juni til 2. juli, og kappast verður í 14 ítróttargreinum.

Greinarnar eru bogaskjótning, badminten, kurvabóltur, borðtennis, bowling, súkkling, fótbóltur, frælsur ítróttur, golf, sigling, svimjing, tennis og flogbóltur. Flest fólk luttaka í fótbólti, flogbólti, frælsum ítrótti og svimjing.

Mett verður, at umleið 90 ítróttarfolk úr Føroyum verða við á leikunum í summar.